

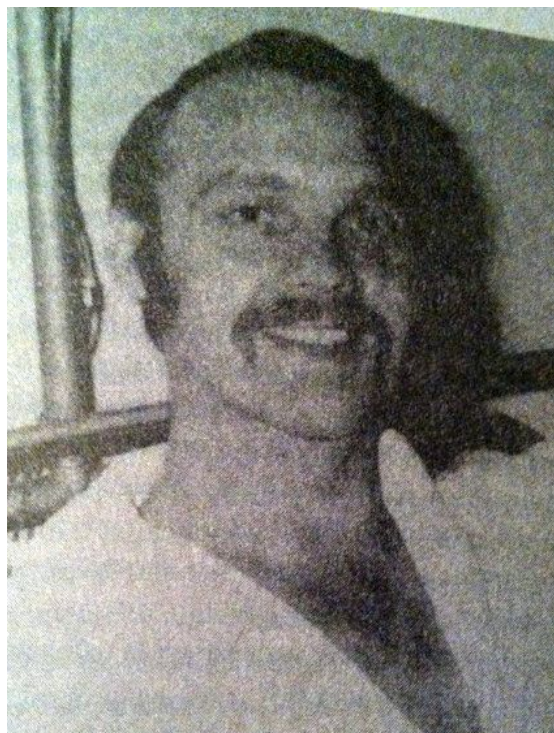
# Το σύνδρομο της Στοκχόλμης



*Το υποκατάστημα της Σουηδικής τράπεζας **Kreditbanken** όπως είναι σήμερα*

## Τα γεγονότα

Στις 23 Αυγούστου του 1973 ο **Jan-Erik “Janne” Olsson**, παίρνοντας εξιτήριο από τη φυλακή, πηγαίνει σε υποκατάστημα της τράπεζας: **Kreditbanken** (Τώρα γνωστή ως Nordea) στο **Norrmalmstorg**, στην κεντρική Στοκχόλμη και προσπαθεί να καταλάβει την τράπεζα. Η αστυνομία της Σουηδίας επεμβαίνει άμεσα και 2 αστυνομικοί μπαίνουν μέσα, με αποτέλεσμα ο Olsson να ανοίξει πυρ και να τραυματίσει τον έναν από αυτούς. Στον άλλο επέβαλε ο Olsson να κάτσει κάτω και να ξεκινήσει να τραγουδάει. Ξεκίνησε να τραγουδάει το “Lonesome Cowboy”. Έπειτα παίρνει 4 άτομα για ομήρους (**Elisabeth Oldgren, Kristin Enmark, Sven Safstrom, and Birgitta Lundblad**). Απαίτησε να του φέρουν τον φίλο του **Clark Olofsson** (με τον οποίο



***Jan-Erik “Janne” Olsson***



*Clark Olofsson*

μοιράζονταν το ίδιο κελί), δύο όπλα, αλεξίσφαιρα γιλέκα, και ένα γρήγορο αμάξι. Ο Olofsson ήταν σεσημασμένος κακοποιός που είχε διαπράξει αρκετές ένοπλες ληστείες και πράξεις βίας στο παρελθόν, με την πρώτη στα 16 του.

Με την άδεια της κυβέρνησης φέρνουν τον Olofsson και επιτυγχάνεται επικοινωνία με τους διαπραγματευτές της αστυνομίας. Ένας από τους ομήρους, **Kristin Enmark**, δηλώνει ότι νοιώθει ασφαλής με τον Olsson και τον Olofsson, αλλά φοβόταν ότι η αστυνομία θα κλιμάκωνε την κατάσταση χρησιμοποιώντας βίαιες μεθόδους. Οι Olsson και Olofsson οχύρωσαν το εσωτερικό, κύριο θησαυροφυλάκιο στο οποίο

κρατούσαν τους ομήρους. Οι διαπραγματευτές συμφώνησαν στο να τους δώσουν αμάξι για να αποδράσουν, αλλά όχι στο να πάρουν ομήρους μαζί τους.



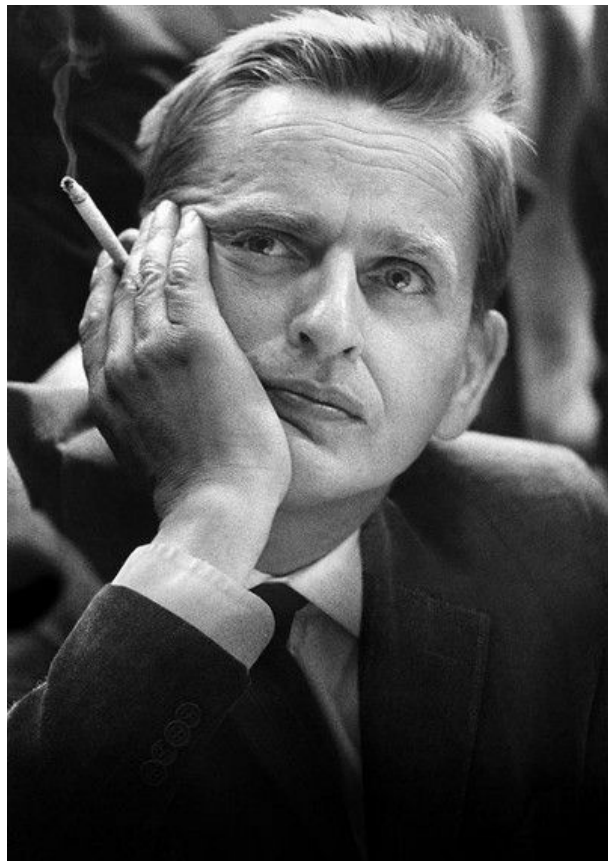
*Αστυνομικοί και ρεπόρτερ έξω από την τράπεζα τις μέρες της ληστείας.*



Οι 4 όμηροι - τραπεζικοί υπάλληλοι (Πάνω δεξιά η *Kristin Enmark*)

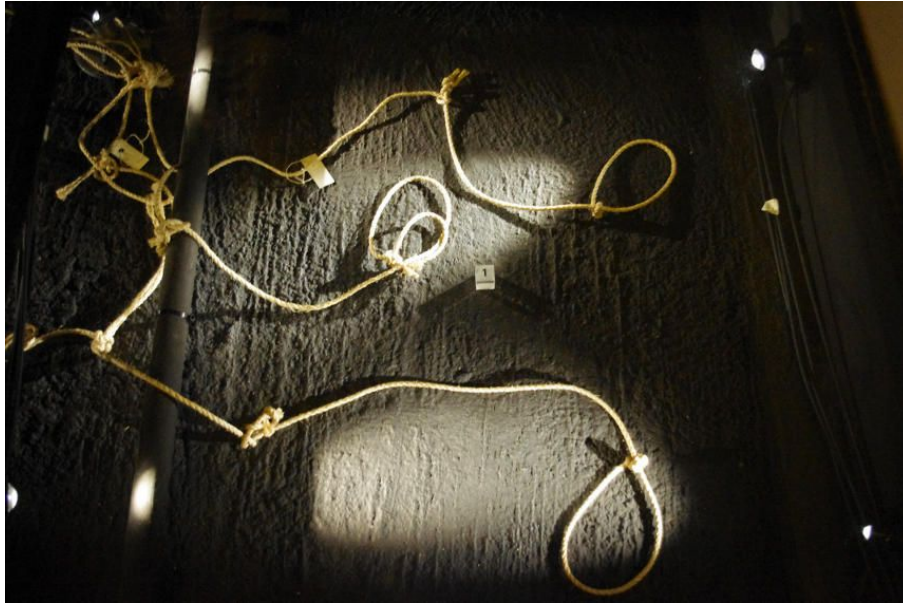
Ο Olsson καλεί τον πρωθυπουργό **Olof Palme** λέγοντας του ότι θα σκοτώσει τους ομήρους, υποστηρίζοντας την απειλή του με το να αρπάξει μια από τις ομήρους από το λαιμό. Ακούστηκε να ουρλιάζει την ώρα που κατέβαζε το τηλέφωνο ο Olsson. Την επόμενη μέρα, ο Palme είχε άλλη μια κλήση. Αυτή τη φορά ήταν η **Kristin Enmark** που δήλωσε πολύ δυσαρεστημένη με την συμπεριφορά του Palme(!), ζητώντας του να αφήσει τους ληστές και τους ομήρους να φύγουν.

Ο Olofsson όταν περπατούσε μέσα στο θησαυροφυλάκιο σφύριζε την μελωδία της Roberta Flack, "*Killing me Softly*".



**Olof Palme**, ο πρωθυπουργός





*Πολλές φορές έβαλαν τους ομήρους να δεθούν περνώντας θηλιές γύρω από το λαιμό τους, ή τους έζωναν με εκρηκτικά*



*Η διάσημη πλέον φωτογραφία που πάρθηκε από τρύπα που έσκαψαν με τρυπάνι από το διαμέρισμα πάνω από το κτίριο της τράπεζας. Στα δεξιά φαίνεται ο **Clark Olofsson** και οι όμηροι αριστερά.*

Στις 26 Αυγούστου, η αστυνομία άνοιξε μια τρύπα με τρυπάνι στο κύριο θησαυροφυλάκιο, μέσω του διαμερίσματος που υπήρχε στον πάνω όροφο από την τράπεζα. Από εκείνη την τρύπα πάρθηκε από δημοσιογράφο μια πολύ φημισμένη φωτογραφία του Olofsson με τους ομήρους. Ο **Olofsson όμως πυροβόλησε μέσα από την τρύπα δύο φορές, με αποτέλεσμα την 2<sup>η</sup> φορά να τραυματίσει έναν αστυνομικό στα χέρια και στο πρόσωπο.**

Ο Olsson πυροβολώντας απειλεί να σκοτώσει τους ομήρους αν προσπαθήσουν να επιτεθούν οι αστυνομικοί με χημικά αέρια. Στις 28 Αυγούστου, χρησιμοποιήθηκε έτσι και αλλιώς επίθεση αερίων και μισή ώρα αργότερα οι Olsson και Olofsson παραδίδονται. Κάνεις από τους ομήρους δεν υπέστη μόνιμους τραυματισμούς.

## Μετά την ληστεία



*Ο Olsson (αριστερά) με τον Olofsson (δεξιά) συλλαμβάνονται από τις αρχές, μετά την ρίψη των χημικών.*

Απαγγέλθηκαν κατηγορίες τόσο στον Olsson όσο και στον Olofsson, και καταδικάστηκαν σε παρατεταμένη φυλάκιση. Ο Olofsson παρόλα αυτά υποστήριξε ότι **δεν βοήθησε τον Olsson αλλά μόνο προσπάθησε να σώσει τους ομήρους** κρατώντας τα “πνεύματα” ήρεμα. **Στο εφετείο οι καταγγελίες για το άτομό του ακυρώνονται!** Μετά την ληστεία συνάντησε την όμηρο **Kristin Enmark** αρκετές φορές, και οι οικογένειές τους έγιναν φίλοι! Αργότερα διέπραξε ξανά εγκλήματα...

Ο Olsson καταδικάστηκε σε 10 χρόνια φυλάκιση. Έλαβε πολλά γράμματα θαυμασμού από γυναίκες που τον έβρισκαν ελκυστικό, και μετέπειτα αρραβωνιάστηκε μια από αυτές. Αφότου αφέθηκε ελεύθερος, συνέχισε μια νόμιμη ζωή. Τρέχοντας για 10 χρόνια μακριά από τις Σουηδικές αρχές για υποτιθέμενα οικονομικά εγκλήματα, αποφασίζει να παραδοθεί στην αστυνομία το 2006, και μαθαίνει ότι πλέον δεν διώκεται.



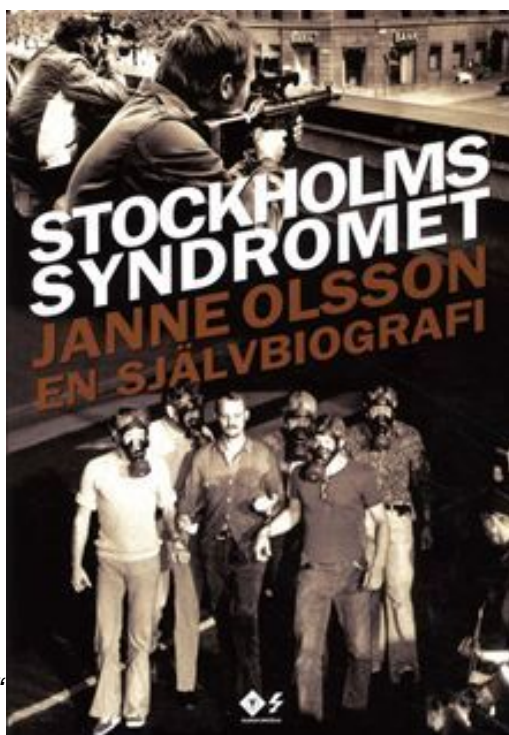
*Οι 2 ληστές-απαγωγείς όπως είναι σήμερα. (Αριστερά ο Olofsson και δεξιά ο Olsson)*



Οι όμηροι συνεχίζουν να επαναλαμβάνουν ότι ήταν περισσότερο φοβισμένοι από την αστυνομία παρά από τους ληστές κατά την διάρκεια της δήμερης ομηρίας τους. Είχαν σαφέστατα συμπαθήσει τους απαγωγείς τους, κάτι το οποίο έδωσε ακαδημαϊκό ενδιαφέρον στο ζήτημα. Ο όρος «**Σύνδρομο της Στοκχόλμης**» επινοήθηκε από τον εγκληματολόγο **Nils Bejerot**. Οι κινήσεις των αστυνομικών και άλλων κυβερνητικών αρχών, σε συνδυασμό με την έλλειψη απειλητικής συμπεριφοράς από τον Olofsson, θέτει υπό αμφισβήτηση την ευστοχία του όρου. Οι όμηροι, παρότι απειλήθηκαν από τον Olsson, δεν έδειξαν σημάδια εχθρότητας ούτε προς την αστυνομία, ούτε αναμεταξύ τους. Ούτε ταυτίστηκαν, ούτε εντάχθηκαν με/στην λογική των απαγωγέων τους.



*Nils Bejerot, ο εγκληματολόγος-“νονός” του όρου: “Σύνδρομο της Στοκχόλμης”*



*Το εξώφυλλο της αυτοβιογραφίας του Janne Olsson*

Απλά είχαν εκνευριστεί με τις απερίσκεπτες προσπάθειες της αστυνομίας για την γρήγορη επίλυση της κατάστασης, και μερικοί κατέθεσαν υπέρ του Olofsson γιατί δεν ήταν μάρτυρες καμίας απόδειξης της ενοχής του ή συνέργειας στο έγκλημα. Εικάζεται ότι η τράπεζα *Kreditbanken* κράτησε τους μισθούς των αστυνομικών για αποζημίωση και ήταν ημέρες πληρωμής μισθών.

Από το 1996, ο Jan-Erik Olsson ζει στη βορειοανατολική Ταϊλάνδη με την Ταϊλανδή γυναίκα του και τον γιο του. Η αυτοβιογραφία του με τίτλο *Stockholms-syndromet* εκδόθηκε στη Σουηδία το 2009.

## Οι μύθοι της ληστείας του Norrmalmstorg

Ο πιο διαδεδομένος μύθος με την ληστεία, ή μάλλον με το Σύνδρομο της Στοκχόλμης, είναι ότι είτε ένας, ή και οι δύο ληστές αρραβωνιάστηκαν της ομήρους τους. Αυτό δεν αληθεύει και μάλλον προέρχεται από παρανόηση της Σουηδικής φράσεως: “*att engagera sig i någon*” που σημαίνει “δείχνω ενδιαφέρον για κάποιον” και όχι “αρραβωνιάζομαι κάποιον”. (Στην 2<sup>η</sup> περίπτωση θα έπρεπε να είναι “*att förlova sig med någon*”

## Επιρροές του εγκλήματος

- Πέρα από τον όρο “Σύνδρομο της Στοκχόλμης”, η ληστεία ενέπνευσε την ταινία του Håkan Lindhé: **Norrmalmstorg**, που προβλήθηκε στην Σουηδική τηλεόραση στις 29 Αυγούστου του 2003.
- Μια μικρού μήκους ιστορία φαντασίας του Joe Meno με όνομα “**Stockholm 1973**” εκδόθηκε στο περιοδικό λογοτεχνίας: “*Timothy McSweeney's Quarterly Concern*”.

